

Aanvullend huismusonderzoek Berkenweg 7 te Doornspijk

Projectgegevens

Opdr. gvr.: Fam. Lankman
Betreft: Aanvullend onderzoek huismus
Opgest.: J. Mossink BSc, ecooloog
Contact: mossink@deslijpkruik.nl (0683222610)

Project: 21ALF05 Berkenweg vervolg
Locatie: Berkenweg 7, Doornspijk
Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie
Datum: 18-5-2021

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een huismusonderzoek uitgevoerd aan de Berkenweg 7 te Doornspijk. De onderzoekslocatie betreft een ca. 5.800 m² groot perceel in het buitengebied van Doornspijk aan de noordrand van de Veluwe (Afbeelding 1.1 & 1.2). Het voorplan bestaat om de huidige minicamping met vaste staplaatsen te beëindigen en twee vrijstaande woningen te realiseren. De recreatiebestemming wordt gewijzigd naar wonen. De bestaande woning en een gedeelte van de bijgebouwen blijven behouden. De stacaravans, een vrijstaand bijgebouw en een gedeelte van de schuur worden gesloopt. Van de nieuwe woningen wordt er één ten zuiden ter hoogte van de bestaande tuin en één ten noorden van de bestaande woning ter hoogte van het recreatieterrein gerealiseerd. Er worden mogelijk enkele bomen gekapt indien dit noodzakelijk blijkt. Op het om te vormen recreatieterrein worden inheemse bomen en struiken aangeplant om een meer natuurlijke overgang tussen bos en omgeving te creëren. Hiertoe wordt een landschappelijk inpassingsplan opgesteld inclusief beplantingsplan. In maart 2021 heeft J. Mossink van de Slijpkruik Ecologie een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Uit de quickscan (*Ecologische quickscan Berkenweg 7 te Doornspijk - in het kader van een bestemmingsplanwijziging, Mossink 2021*) is gebleken dat de deels te slopen schuur potentieel geschikt is als nestplaats voor huismussen. Tijdens de quickscan werden op het terrein huismussen waargenomen en de ruimte tussen golfplaten en dakbeschoot is toegankelijk voor mussen en andere vogels. Er is voldoende ruimte om te nestelen. Omdat aan de hand van de quickscan slechts de potentie van het plangebied kan worden vastgesteld is aanvullend onderzoek nodig om te bepalen of er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de huismus.

Huismussen

De huismus en haar functionele leefomgeving (inclusief nesten) zijn beschermd via de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is opgenomen in de Wet natuurbescherming Artikel 3.1. Het nest van de huismus is jaarrond beschermd categorie 2: '*Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop*'. Het verstoren en vernietigen van de jaarrond beschermde verblijfplaats en het verstoren en vernietigen van vast slaap- en schuilplaatsen van de huismus, betekent een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1 lid 2 en lid 4. Voor het verstoren en vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats en schuilplaatsen van de huismus is een ontheffing nodig. Een onderdeel van deze ontheffing is een activiteitenplan. In een dergelijk plan wordt onder andere de juiste periode van werken, werkwijze en de mate van compensatie vastgesteld.

Om vast te stellen of huismussen de woning daadwerkelijk gebruiken als vaste rustplek en/of broedlocatie, is onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, versie 1.0 juli 2017). Dit wil zeggen twee bezoeken van minimaal één uur in de periode 1 april t/m 15 mei, uitgevoerd tussen één à twee uur na zonsopkomst of één à twee

uur voor zonsondergang en bij goede weersomstandigheden. Hierbij wordt vooral gelet op de aanwezigheid van zingende mannetjes, paartjes, aanvoeren van nestmateriaal, aanwezigheid jongen en andere nestindicatieve waarnemingen. Ook is volledigheidshalve onderzocht of er voor huismussen belangrijke elementen op het perceel voorkomen zoals schuil- en slaapgelegenheid, foerageergebied en mogelijkheid tot het nemen van stofbaden. De habitat van de huismus moet namelijk voldoen aan een combinatie van deze elementen binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot hooguit enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen). Overigens werd in de quickscan al vastgesteld dat op ieder moment voldoende dekking, slaapplekken, en foerageergebied behouden blijft.

Hieronder volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies.

2. Methode

2.1 Huismusonderzoek

De huismusinventarisaties (tabel 2.1) zijn uitgevoerd door J. Mossink, ecooloog en ervaren huismusdeskundige van De Slijpkruik Ecologie. Voor dit onderzoek zijn de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12) gebruikt en gevolgd. Tijdens de eerste ronde bleek dat de mussen binnen het plangebied relatief laat in actie kwamen, namelijk pas vanaf 2 uur na zonsopkomst. Vermoedelijk hangt dit samen met het feit dat de zon eerst boven het bos moet stijgen en het terrein daardoor lang in de schaduw ligt. Daarom is besloten de tweede ronde iets later uit te voeren ten opzichte van zonsopkomst. Tijdens het onderzoek is gelet op het daadwerkelijk voorkomen van huismussen, zingende mannetjes, invliegende exemplaren en nestindicatieve waarnemingen. Het plangebied is onderzocht door middel van gehoor- en zichtwaarnemingen. Het onderzoek is uitgevoerd door met behulp van een verrekijker het plangebied omgeving te inventariseren op huismusactiviteit en in het bijzonder nestplaatsen.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten huismusonderzoek Berkenweg 7 te Doornspijk

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
26 april 2021	07.30-09.00, 4-6°C, zonnig, NO 2 bft	Huismus
12 mei 2021	07.05-08.25, 5-8°C, zonnig, W 1 bft	Huismus

Afbeelding 1.1: Luchtfoto van het onderzoeksgebied aan de Berkenweg 7 te Doornspijk met de voor huismussen geschikte te slopen bebouwing (rood kader). Bron: pdok.nl/viewer/luchtfoto.

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Huismus

Tijdens de eerste inventarisatie op 26 april zijn in de te slopen bebouwing geen nestlocaties van de huismus waargenomen in de te slopen bebouwing en in de beplanting. Wel werden naar schatting 7-8 vermoedelijke nestlocaties vastgesteld, allen in de dakconstructie van de bestaande (te behouden) woning. De meeste nesten bevinden zich aan de westkant ter hoogte van de kilkepers aan de zuidkant van de uitbouw, waar mussen ruimte hebben om onder de pannen te duiken. Verder is een nestplek vastgesteld ter hoogte van de dakkapel en achter een schoorsteen onder de oostelijke dakhelft. Diverse mannetjes waren zingend op de nok, kilkepers en dakgoot aanwezig. Er werd veel met nestmateriaal gesleept. Jongen ontbraken en de vrouwtjes waren nog veel van het nest dus vermoedelijk is het broedseizoen van de mussen op deze locatie laat begonnen.

De mussen maken relatief veel gebruik van de walnotenboom naast de woning en dichte struiken in de tuin rondom de woning. In de te slopen overkapping is regelmatig kattenvoer aanwezig dat door de mussen gegeten wordt. Ze vliegen daartoe vanaf de woning rechtstreeks naar de overkapping of via een korte tussenstop op de te slopen schuur of coniferen rondom de overkapping. Er werden geen huismussen of andere vogels gezien die de ruimte onder het golfplattendak betraden. Ook waren er geen zingende mannetjes op de schuur aanwezig. De opgaande begroeiing op het recreatieterrein werd incidenteel gebruikt door mussen, hoofdzakelijk als dekking om veilig het kattenvoer op te kunnen eten. De rest van het terrein werd niet of nauwelijks door mussen bezocht. Wel werd regelmatig in de paardenweide ten westen van het plangebied gevoerageerd.

De inventarisatie op 12 mei leverde een vergelijkbaar beeld op met als voornaamste verschil dat de vrouwtjes een stuk minder zichtbaar waren en de mannetjes minder luidruchtig. Hoogstwaarschijnlijk werd er druk gebroed in de nesten onder het pannendak van de woning. De nestlocaties waren duidelijk herkenbaar door in- en uitvliegende mussen. Wat verder opviel was dat de mussen wederom pas laat actief werden, pas na 8 uur toen de zon langzaam over de boomtoppen kroop en het direct een stuk warmer werd.

Conclusie

In de te slopen bebouwing en te rooien beplanting zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van de huismus aangetroffen. De ontwikkelingen leiden niet tot verstoring/vernielen van een beschermde rust- of nestplaatsen van huismussen of aantasting van andere beschermde onderdelen van de functionele leefomgeving van huismus. Een ontheffing en/of mitigerende en compenserende maatregelen zijn niet nodig.

3.2 Overige broedvogels

De te slopen schuur en overkapping zijn geschikt voor algemene broedvogels zoals de spreeuw en ringmus. Op en in de omgeving van het terrein werden verder onder andere boomklever, boomkruiper, roodborst, goudvink, houtduif, heggenmus, winterkoning, tijaftjaf, zwartkop en grote bonte specht gezien. Van deze soorten is geen nestindicerend gedrag vastgesteld rond de te slopen bebouwing tijdens de inventarisaties. Dit sluit toekomstige broedgevallen echter niet uit. Voer de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van opgaand groen uit buiten de broedperiode om verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vaste periode, maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie, eerder of latere broedgevallen zijn mogelijk. Bezette nesten zijn altijd beschermd, onafhankelijk van de soort en het moment van nestelen. Het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Voer voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het broedseizoen een broedvogelcheck uit om vast te stellen of broedvogels aanwezig zijn.

Afbeelding 1.2: Locaties nestplekken huismus (gele ovaal) ten opzichte van de voor huismussen geschikte te slopen bebouwing (rood kader). Bron: pdok.nl/viewer/luchtfoto.

Afbeelding 1.3: De voor huismussen geschikte te slopen schuur en overkapping. Er werden geen vaste rust- of nestplaatsen van huismus aangetroffen in de te slopen bebouwing en het te verwijderen groen.

Afbeelding 1.4: De bestaande, te behouden woning waarin huismussen nestelen.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie en advies huismus

- De voorgenomen ontwikkelingen leiden niet tot aantasting of vernieling van vaste, jaar-rond beschermde nesten van huismus of andere soorten. Een ontheffing of het treffen van mitigerende maatregelen ten aanzien van de huismus zijn niet aan de orde.
- De nieuwbouw van twee woningen biedt kansen voor bijvoorbeeld huismus en vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door het toepassen van inmetSELstenen en het toegankelijk maken van de ruimte tussen pannen en dakbeschot. De initiatiefnemer geeft aan dit graag te willen, waardoor er in de toekomstige situatie meer mogelijkheden voor huismus zijn dan in de bestaande situatie. Door het aanplanten van inheems groen, onder andere meidoorn- en beukenhagen, zal ook het huidige recreatieterrein in de toekomst geschikt leefgebied zijn voor huismus.

4.4 Overige soorten

- Houdt rekening met algemene broedvogels in bebouwing en te verwijderen begroeiing. Sloopwerkzaamheden en het verwijderen van opgaand groen dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring of vernieling van bezette nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd;
- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Dit laatste betreft voornamelijk de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen, zie ook voorgaande punt en de ecologische quickscan.

5. Samenvatting wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Marterachtigen zoals een wezel en hermelijn stonden voor 2019 nog op de vrijstellingslijst van de Provincie Gelderland. In 2019 is deze vrijstelling vervallen, waardoor deze soorten beschermd zijn en nader onderzoek en eventuele ontheffingsaanvraag noodzakelijk is wanneer de soorten worden verwacht. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

